

Mfv.I.10.612/2014/6.

A Kúria a dr. Dékány Alexandra ügyvéd által képviselt I.r. felperesnek a dr. Hardicsay Sándor ügyvéd által képviselt és a dr. Horváth Marcell jogtanácsos által képviselt II.r. alperesek ellen kártérítés iránt a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál 1.M.663/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Pécsi Törvényszék 1.Mf.20.333/2014/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a II.r. alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2015. szeptember 9. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Pécsi Törvényszék 1.Mf.20.333/2014/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a II.r. alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - tizenöt napon belül - 30.000 (harmincezer) forint és 8.100 (nyolcezer-egyszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget. Az előzetesen helyes összegben lerótt 315.000 (háromszáztizenötezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a II.r. alperes viseli.

I n d o k o l á s

A felperes a keresetében az alperesek vagyoni és nem vagyoni kár egyetemleges megfizetésére kötelezését kérte.

A Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.M.663/2011/43. számú ítéletével kötelezte az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 2.707.431 forintot és annak késedelmi kamatát elvesztett jövedelemként, 600.000 forintot és annak késedelmi kamatát nem vagyoni kárként, valamint 197.640 forintot és késedelmi kamatát segítő-gondozó költségként. Kötelezte az alpereseket, hogy 2013. január 1-jétől előzetes kártérítési járadékként fizessenek meg 142.757 forintot havonta előre a felperesnek. Megállapította, hogy az alperesek kártérítési járadék fizetési kötelezettsége előzetesen végrehajtható. Egyebekben a keresetet elutasította. Kötelezte az alpereseket egyetemlegesen a felperes javára perköltség, az állam javára előlegezett költség és kereseti illeték megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes munkaerő-kölcsönzés céljából létesített határozatlan időtartamú munkaviszonyt 2008. március 15-étől az I.r. alperesnél nehézgépkészítő munkakörre az autópálya építési szakaszán belül a B-V. között épülő alagutak munkavégzési helyre. A II.r. alperes volt a kölcsönvevő munkáltatója. A felperesnek a kotrókezelői munkaköri leírása alapján feladata volt többek között az alagúttal kapcsolatos segéd- és mellékmunkákban való részvétel.

2008. június 30-án 13 órakor munkabalesetet szenvedett, amikor vasszerkezet állításánál segédkezett. Egyik kollégája egy lánc talpas gép földkiemelő kanáljának a tetején állt, és egy 50-60 kg-os vashálószerkezetet emelt, amelyet a felperes letről adott

fel. Eközben egy hálódarab leesett, és fejen találta, illetve a védekezésre feltartott bal kezének hüvelykujját megrántotta. A munkát továbbfolytatta, majd 2008. július 3-án ment orvoshoz.

A balesettel összefüggésben a felperes a bal kéz I. ujj szalagsérülését szenvedte el, emiatt tartósan orvosi kezelésre szorult. A sérült ujjon öt alkalommal végeztek műtétet 2009. február 3. és 2009. december 17. között. A műtéteket követően ezen ujj ún. hajlításos-merevség állapotában rögzült, amely végállapot. A felperes üzemi balesete miatti egészségkárosodásának a mértéke 14 %-os. Az üzemi baleset során elszenvedett sérülés miatt a felperes 2008. július 3-ától 2009. december 31-éig átlagosan napi egy óra időtartamban segítségre szorult. A balesettel összefüggésben 2010. április 30-áig, majd 2010. július 1-jétől szeptember 3-áig, és 2010. október 1-jétől november 30-áig volt keresőképtelen, baleseti táppénzben részesült. E két utóbbi keresőképtelenségében szerepet játszott a balesettől független egyéb megbetegedés miatti kezelés is, de ebben az időszakban baleseti sérülései miatt műtétek elvégzésére is sor került.

Az eredendően balkezes felperes, aki gépkezelő, karbantartó, géplakatos szakképzettségekkel rendelkezik, tanult szakmai gyakorlásában a baleseti sérülés miatt tartósan, kis mértékben korlátozva van. A bal kéz I. ujj elmerevedés miatt mozgáskorlátozottsága maradandó fogyatékossgot jelent nála.

Munkaviszonya az I.r. alperesnél 2010. december 20-án közös megegyezéssel megszűnt. A balesetet megelőző átlagkeresete 460.903 Ft/hó volt.

Az elsőfokú bíróság - W.B. igazságügyi munkavédelmi szakértő szakvéleményére is alapítottnan - megállapította, hogy a munkabalesettel összefüggésben az I .r. alperes terhére munkavédelmi szabályszegés, mulasztás nem volt megállapítható.

A II.r. alperes munkavédelmi szabályt segett, amikor nem megfelelő, a munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető munkafolyamatot, technológiát választott a fémszerkezetekkel kapcsolatosan végzett tevékenységhez. Ezzel a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (Mvt.) 40. § (1) bekezdésében, 41. § (1) bekezdésében foglaltakat megsértette. Nem volt egyértelműen megállapítható, hogy a munkavédelmi oktatás megfelelő módon történt-e az Mvt. 55. § (1) bekezdés a) és b) pontjaiban, valamint a 42. § a) pontjában rögzítettek szerint. Nem foganatosított továbbá a 60 kg tömegű vasszerkezet megfogása, mozgatása, emelése során olyan szervezési intézkedéseket az Mvt. 44. § (1) bekezdésében előírtak szerint, amellyel megelőzhető lett volna a felperes sérelmére bekövetkezett baleset.

A II.r. alperes az Mvt. 48. §-ában foglalt munkáltatói kötelezettségének sem tett eleget, amikor a fennálló veszélyforrás elleni védekezés módját nem állapította meg, és nem intézkedett annak felszámolására, megszüntetésére.

Az Mvt. 51. § (1) bekezdésével ellentétes a munkavégzés olyan módon történő eltűrése, amikor a vasszerkezet mozgatása, feladása,

leengedése, visszaadása során nem kellő számú munkavállalót biztosítanak különös tekintettel arra, hogy a baleset bekövetkezésének helyszínén a felperes egyedül végzett tevékenységét veszély fenyegette.

Az elsőfokú bíróság által levont jogkövetkeztetés szerint a felperes munkabalesetének okai között a munkáltató működési körébe eső szabálytalanságok is voltak, ezért alaptalan a II.r. alperesnek a felperes kizárólagos és elháríthatatlan magatartására vonatkozó, vagyis az 1992. évi XXII. törvény (régí Mt.) 174. § (2) bekezdésre történő hivatkozása.

Megállapította azonban, hogy a felperes vétkesen közrehatott a baleset bekövetkezésében, ezért az Mt. 174. § (3) bekezdése alapján kármegosztásnak van helye, amelynek mértékét a II.r. alperesre terhesebben 90-10 %-ban állapította meg.

Az igazságügyi munkavédelmi szakértő véleményére alapítva rögzítette, hogy a felperes a munkája végzésének során nem fordított kellő gondot arra, hogy a tevékenysége biztonságos elvégzéséhez szükséges ismeretek birtokába jusson, azokat alkalmazza, saját, vagy más egészségét és testi épségét ne veszélyeztesse. Ezzel megsértette az Mvt. 60. § (1) bekezdésében előírtakat. Nem követelte meg továbbá a munkáltatójától az Mvt. 61. § b) pontjában foglaltak szerint a biztonságos munkavégzéshez szükséges ismeretek rendelkezésre bocsátását, és nem tagadta meg az Mvt. 63. § (1) és (2) bekezdésében foglaltak ellenére a munkavégzést, amikor a munkáltató életét, egészségét, testi épségét közvetlenül és súlyosan veszélyeztető munkára utasította.

A kármegosztás arányának meghatározásánál figyelembe vette a munkavédelmi szabályszegéseket, továbbá azt, hogy a felperes különböző szakképzettségei elsajátítása során azokkal összefüggésben olyan mélységű munkavédelmi ismereteket kellett hogy szerezzon, amelyek alapján tudnia kellett az általános élettapasztalat mellett is, hogy egy munkagép bármely részén állva tilos munkát végezni, és hogy egy nehéz tárgy emelését biztonságosan, stabilan állva lehet csak elkezdni, illetve végrehajtani. Ennek ellenére a nyilvánvalóan jogszabálysértő munkavégzést nem tagadta meg.

Az elsőfokú bíróság dr. S.J. igazságügyi orvosszakértő által készített szakvélemény alapján rögzítette a felperes baleseti eredetű sérülését, egészségkárosodásának mértékét, és a gondozásra szorulása időtartamát. Az Mt. 177. § (1) bekezdés alapján rendelkezett a munkavállaló elmaradt jövedelmének, továbbá indokolt költségének, míg az Mt. 177. § (2) bekezdés alapján nem vagyoni kárának a megtérítéséről.

A nem vagyoni kártérítés összegének megállapításánál a baleseti eredetű sérülés okozta egészségkárosodásának százalékos mértékére, a mozgáskorlátozottság kis fokú mértékére, ugyanakkor marandó jellegére, továbbá a munkabaleset következményeivel összefüggésben felmerülő hátrányokra volt figyelemmel. A kártérítési összegek után az Mt. 159. § alapján kötelezte az alperest késedelmi kamat

megfizetésére.

A felperes elvesztett jövedelmének megállapításáról hozott döntése az Mt. 178. § (1) és (2) bekezdésén alapult figyelemmel a B.I. igazságügyi könyvszakértőtől beszerzett szakvélemény számításaira. Az igazságügyi könyvszakértői véleményt elfogadva az elsőfokú bíróság - figyelemmel a felperes balesettel összefüggésbe hozható keresőképtelenségének időtartamára, a megelőző naptári negyedévi keresetei alapján rögzíthető átlagkeresetre, a II.r. alperesnél végrehajtott béremelések évi mértékére és az ez alapján évente megállapított elvárható bruttó, illetve járulékokkal csökkentett keresetének összegére, a ténylegesen elért jövedelmére - rögzítette, hogy a felperesnek 2008. és 2009. évben, valamint 2010. január 1-jétől április 30-áig többletjövedelme volt, keresetvesztesége nem merült fel. 2010. május 1-jétől 2012. december 31-éig 3.080.256 forint volt a keresetvesztesége.

A 2013. évre vonatkozóan - miután tényadatok hiányában a tényleges keresetveszteség nem volt meghatározható - január 1-jétől csak előzetes számítások voltak elvégezhetőek, amely alapján a felperesnek 2013. január 1-jétől 158.619 forint előzetes kártérítési járadék járna.

A kárviselés arányára is figyelemmel a felperes részére az elsőfokú bíróság 2.707.431 forint elmaradt jövedelmet ítélte meg 2012. december 31-éig terjedő időre, míg 2013. január 1-jétől kezdődően havi járadékként 142.757 forintot.

Az alperesek egyetemleges marasztalása az Mt. 193/O. § (2) bekezdésén alapult.

A II.r. alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró Pécsi Törvényszék 1.Mf.20.333/2014/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatta, és az alpereseket elvesztett jövedelem címén terhelő tőkemarasztalást 2.347.764 forintra leszállította. Az ítéletet az ezen felüli fellebbezett részében helybenhagyta. Megállapította, hogy a felek viselik a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket.

A törvényszék alaptalannak találta a II.r. alperes fellebbezési előadását, miszerint a felperesi közrehatás 30 %-os, és mellyel a nem vagyoni kártérítés összegét eltúlzottnak találva azt 200.000 forintra kérte leszállítani, valamint az előzetes végrehajthatóság felfüggesztését is indítványozta. Alaptalannak ítélte a felperes csatlakozó fellebbezését is, amellyel a teljes keresetének helyt adó határozat meghozatalát kérte.

A törvényszék a tényállást kiegészítette azzal, hogy a felperes a II.r. alperes csoportvezetőjének, D.E.-nek az utasítására, az ő jelenlétében végezte 2008. június 30-án azt a munkát, amelynek során balesetet szenvedett. Kiegészítette azon megállapítással is, hogy a felperes 2010. július 22-étől szeptember 3-áig, és 2010. október 1-jétől november 30-áig terjedő időben részben a balesettel okozati összefüggésben volt táppénzen, amely alatt összesen 399.640 forint táppénzben részesült.

A törvényszék rögzítette, hogy az alperesek az Mt. 174. § (1) bekezdés alapján tartoznak teljes mértékben felelősséggel vétkességükre tekintet nélkül a felperes balesettel összefüggő káraiért. Az alperesek mentesülése az Mt. 174. § (2) bekezdése szerint nem következett be. A II.r. alperes részéről a szakértő által megállapított munkavédelmi szabályszegések mellett - figyelemmel a kiegészített tényállásra - az alperesek mentesülését és kedvezőbb kárviselési arányát kizárja az, hogy a II.r. alperes utasítási jogkörrel rendelkező munkavállalója nemcsak kiadta a jogellenes utasítást, hanem jelen volt annak végrehajtása során, ezzel eltűrte a munkavédelmi szabályokkal ellentétes munkavégzést [MK.29. számú állásfoglalás c) pont].

Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a felperes közrehatását is, mivel az építőiparban végzett munkái alatt szerzett tapasztalatai alapján tisztában kellett lennie az adott munkafolyamat balesetveszélyességével.

A másodfokú bíróság nem látott módot a nem vagyoni kártérítés összegének megváltoztatására. E körben az elsőfokú bíróság mérlegelésével egyetértett arra is figyelemmel, hogy a felperes az értékelteken túl további nem vagyoni hátrányok fennállását nem igazolta.

Részből alaposnak ítélte azonban a keresetvesztéssel kapcsolatban a II.r. alperes fellebbezését. A felperes 2010. július 22-étől szeptember 3-áig, és 2010. október 1-jétől november 30-áig részből a balesettel összefüggésben volt táppénzen, és az így kapott 399.640 forint hozzászámít a felperes 1.791.520 forint tényleges jövedelméhez. Erre figyelemmel a felperes keresetvesztése 2010. május 1-jétől 2012. december 31-éig terjedő időre 2.608.626 forint, amelynek a kármegosztás szerint számított 90 %-a 2.347.764 forint.

A II.r. alperes alaptalanul hivatkozott arra, miszerint azokban az években, amikor a felperesnek nem volt keresetvesztése, az ún. többletjövedelmet az alperesek által fizetendő vagyoni kártérítésbe be kell számítani. Az alperesek ugyanis a felperest ért károk miatt teljes felelősséggel tartoznak, az, ami a felperesnél nem jelenik meg kárként, az ő javukra nem szolgálhat sem kármegosztás, sem pedig egyéb címen, az általuk fizetendő kártérítés összegét nem befolyásolja.

A végrehajtás felfüggesztésére a Pp. 240. § (2) bekezdés, illetve a 256. § (1) bekezdés alapján nem látott lehetőséget.

Tekintettel arra, hogy a II.r. alperes a fellebbezésén előzetesen leróta az illetéket, így a II.r. alperest terhelő illeték megfizetéséről rendelkezni nem kellett, míg a felperes munkavállalói költségkedvezménye folytán mentesült a csatlakozó fellebbezési illeték megfizetése alól.

A II.r. alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet „hatályon kívül helyezésével a jogszabályoknak megfelelő új határozat meghozatalát”, a felperes perköltségben marasztalását kérte.

A perben előadott nyilatkozatait változatlanul fenntartotta és

kérte figyelembe venni.

Sérelmezte a felperesi közrehatás W.B. igazságügyi munkavédelmi szakértő által megállapítottól eltérő véleményezését. A szakvélemény szerint ugyanis a munkáltatóra terhesebben a kármegosztás aránya 80-20 %. Az eljáró bíróságok nem indokolták a szakvéleményben foglalt munkáltatóra terhesebb 80-20 %-os kármegosztási aránytól eltérő döntésüket megsértve a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltakat.

A közrehatás mértékének megváltoztatására nem is volt jogosultságuk, mert ez szakkérdés a Pp. 177. § (1) bekezdés alapján. Szakkérdésben kizárólag csak olyan, a per során feltárt kétségtelen tények esetén lehet eltérni a szakvéleményben foglaltaktól, amelyeket a kirendelt szakértő nem vett figyelembe annak elkészítése során. A bírói gyakorlat szerint is a szakértői véleménytől eltérő álláspontját a bíróság köteles megindokolni.

Az eljáró bíróságok a B.I. igazságügyi könyvszakértő által készített szakvéleményben foglaltakkal ellentétesen rögzítették a 2010. május 1. - december 31. közötti időszakra megállapított járulékokkal csökkentett elvárható bruttó kereset összegét 2.766.363 forintban szemben a szakértő által rögzített 1.582.850 forinttal.

Azzal, hogy az eljárt bíróságok egyes vizsgált időszakokra külön-külön állapították meg a baleset hiányában elvárható kereset és a ténylegesen elért jövedelem összegét, a baleseti táppénz nagyobb összege miatt a felperes által 2008-2010 között elért többletjövedelem elveszett, azt a további időszakokban nem vették figyelembe. Ez a számítási mód a káronszerzés tilalmába ütközik, de előírja az Mt. 182. § b) pontja is, hogy a kártérítés összegének kiszámításánál le kell vonni az állami egészségügyi és társadalombiztosítás keretében járó ellátást.

A II.r. alperes szerint helyes számítással a felperes 2008-2010 között elért többletjövedelme 3.071.763 forint, míg 2011-2012 években a keresetvesztése 2.036.419 forint. Ezért a felperesnél többletjövedelem mutatkozik 1.035.344 forint összegben. Ebből következően a felperesnek nem volt keresetvesztése 2008-2012 között, hanem a többletjövedelmét el kell számolni a nem vagyoni kár és a segítő-gondozó költsége helyes kármegosztással alkalmazott összegénél, amely nem vagyoni kárnál 533.333 forintot, segítő-gondozó költségnél 175.680 forintot eredményez. Ezen összegeket levonva a többletjövedelemből még mindig 326.331 forint összegű többletjövedelem mutatkozik a felperesnél, amelyet a havi járadékra kell elszámolni.

A helyes kármegosztás aránya kihat a felperes részére járó havi járadékösszegre is, így az a 158.619 forint 80 %-a, vagyis 126.895 forint.

A II.r. alperes felülvizsgálati kérelmén illetékben lerótt 315.000 forintot.

A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte az alperesek felülvizsgálati eljárási

költségben marasztalásával.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felülvizsgálati kérelem önálló rendkívüli jogorvoslati kérelem, ezért a törvény értelmében abban pontosan meg kell jelölni a jogszabálysértést és annak indokait. Ebből következően nem felel meg a törvénynek a korábbi beadványokra történő utalás. Ezért a Kúria a II.r. alperes felülvizsgálati kérelmének azon részeit bírálhatta el, amelyek a törvénynek megfelelnek [Pp. 272. § (2) bekezdés, BH1995.99/2.], vagyis csak a felülvizsgálati kérelemben előadott, és a pontos jogszabályhely megjelölését is tartalmazó jogi érveléssel alátámasztott indokokat értékelhette.

A kármegosztás arányának megállapítása során alaptalanul hivatkozott jogszabálysértésként a II.r. alperes a Pp. 221. § (1) bekezdésének és 177. § (1) bekezdésének a megsértésére.

Az igazságügyi munkavédelmi szakértői vélemény utolsó oldalán a szakértő ugyan rögzíti, hogy véleménye szerint a II.r. alperes közrehatásának aránya a balesetben 80 %, míg a felperesé 20 %, de téves a II.r. alperes érvelése, miszerint a kármegosztási arány megállapítása olyan szakkérdés, amelyre vonatkozóan a Pp. 177. § (1) bekezdés alapján szakvélemény beszerzése szükséges.

A munkavédelmi szakértő feladatát jogszerűen csak a balesethez vezető körülmények megállapítása érdekében a munkavédelmi szabályszegések feltárása képezhetette, mivel ez minősül szakkérdésnek. Az, hogy az általa megállapított munkavédelmi kötelezettségszegések miként és mennyiben hatottak közre a baleset bekövetkeztében, hogy a munkavállaló közrehatása vétkes volt-e, és így az Mt. 174. § (3) bekezdés alapján kármegosztás alkalmazására van lehetőség, a bíróság mérlegelésére tartozó kérdés.

E mérlegeléséről mind az első-, mind a másodfokú bíróság a Pp. 221. § (1) bekezdése alapján indokolási kötelezettségének eleget téve számot adott felsorolva a felek terhére megállapítható munkavédelmi szabályszegéseket, továbbá azok súlyának értékelési szempontjait. A másodfokú bíróság ezen túlmenően a tényállás kiegészítésére tekintettel a munkavédelmi szakvéleményben a munkáltató terhére megállapított kötelezettségszegéseken túl további szabályszegést is értékelte, amikor megállapította, hogy nincs mód az elsőfokú bíróság által alkalmazott kármegosztási arány megváltoztatására.

A II.r. alperes a felülvizsgálati kérelmében a gondozó-segítő költség vonatkozásában megállapított összegből 82.344 forintot meghaladóan kérhette csak az elszámolást, mert fellebbezés hiányában a költség ezen összegéről hozott marasztaló elsőfokú döntés jogerőre emelkedett, így ezen összegre vonatkozóan felülvizsgálati kérelem nem volt előterjeszthető a Pp. 271. § (1) bekezdés a) pontja alapján.

A II.r. alperes a keresetvesztésre vonatkozó jogerős ítéleti rendelkezést vitatva jogszabálysértésként csak az Mt. 182. § b) pontját jelölte meg, ezért a Kúria a Pp. 272. § (2) bekezdés alapján a jogerős ítéleti rendelkezés jogszerűségét csak ezen jogszabályhely tükrében vizsgálhatta. A tényállás megállapítását -

az állami egészségügyi és társadalombiztosítás keretében járó ellátás levonásának módját jogszabálysértés megjelölése hiányában - nem bírálhatta felül.

Alaptalanul sérelmezte az Mt. 182. § b) pontjának megsértését a II.r. alperes, mert az elsőfokú bíróság ítélezése alapjául elfogadott könyvszakértői vélemény a felperesnek járó keresetvesztesség megállapításakor figyelemmel volt a felperesnek a peresített időszakban kifizetett baleseti táppénzére és baleseti járadékára. Arra vonatkozóan, hogy a bíróságok által alkalmazott számítási mód a felperes keresetvesztességének évenkénti megállapításakor jogellenes, a megsértett jogszabályhely megjelölése hiányában a Kúria által nem volt vizsgálat folytatható. A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

Kötelezte a pereszeses II.r. alperest a felperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján.

A 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés alapján a felülvizsgálati eljárásban pereszeses II.r. alperes köteles a felülvizsgálati eljárási illetéket viselni, de miután azt előzetesen bélyegben helyes összegben a felülvizsgálati kérelmén leróta, így annak megfizetése iránt a Kúriának rendelkeznie nem kellett.

Budapest, 2015. szeptember 9.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Tallián Blanka s.k. bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

Nné

tisztviselő